

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของ การประปานครหลวง*

BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTING MANAGEMENT INNOVATION OF METROPOLITAN WATERWORKS AUTHORITY

อดิศักดิ์ ปิยะสุวรรณ, บุญทัน ดอกไธสง, ธัชชนันท์ อิศรเดช

Adisak Piyasuwan, Boonton Dockthaisong, Thatchanan Issaradet

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: adi@43engineering.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงาน 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงาน และ 3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง เป็นการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในสังกัดการประปานครหลวง สำนักงานใหญ่ ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 349 คน และ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 รูปหรือคน การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า 1. การส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง พบว่า การบริหารจัดการ และอิทธิบาท 4 ส่งต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง โดยมีการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงาน คือ ฉันทะ: การมีใจรักในงาน วิริยะ: การสู้งาน จิตตะ: การใส่ใจในงานที่ทำ วิมังสา: การทำงานด้วยปัญญา และนำหลักการบริหารจัดการมาเป็นพื้นฐานเพื่อส่งเสริม

*Received August 9, 2023; Revised August 18, 2023; Accepted August 22, 2023

นวัตกรรมการบริหารงาน คือ การวางแผน การจัดการ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม

คำสำคัญ: หลักอิทธิบาท 4; นวัตกรรมการบริหารงาน; การประสานครหลวง

Abstract

The objectives of this research article were: 1. To study the promotion of administrative innovation, 2. To study factors affecting the promotion of administrative innovation, and 3. To present a model for integrating Buddhist principles to promote administrative innovation of Metropolitan Waterworks Authority, conducted with the mixed research methods. The quantitative research collected data from 349 samples who were personnel under the Metropolitan Waterworks Authority, head office, by random sampling with questionnaires. The qualitative research collected data by in-depth-interviewing 18 key informants using structured in-depth-interviews script. Descriptive data analysis using frequency, percentage, mean, and standard deviation values. Stepwise multiple regression analysis

The results of the research were found that 1. Promotion of administrative innovation of the Metropolitan Waterworks Authority was found to be overall at a high level. 2. Factors affecting the promotion of administrative innovation of the Metropolitan Waterworks Authority were found to be Management and the 4 influences affect the promotion of innovation in the management of the Metropolitan Waterworks Authority. With statistically significant level at the 0.01. 3. Model of integrating Buddhist principles to promote administrative innovation of the Metropolitan Waterworks Authority by integrating the 4 principles of Iddhipāda to promote management innovation. They were Chanda: having love for work, Viriya: fighting for work, Chitta: paying attention to work done, Vimamsa: working with wisdom. and use management principles as the basis to promote management innovation, namely planning, organizing command, coordination, and control.

Keywords: 4 Idthibat Principles; Management Innovation; Metropolitan Waterworks Authority

บทนำ

เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2562 การประปานครหลวงได้พิจารณาปรับชื่อ ยุทธศาสตร์การบริหารการประปานครหลวง เป็น “แผนวิสาหกิจการประปานครหลวง ฉบับที่ 5 (ปี พ.ศ. 2563-2565)” โดยประกอบด้วย 1. สร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของ ระบบประปา 2. ยกระดับขีดความสามารถองค์กรสู่ความเป็นเลิศ 3. ส่งเสริมความสัมพันธ์ ที่ดีแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและยึดมั่น ธรรมชาติเพื่อความยั่งยืน 4. สร้างความมั่นคงของ องค์กร เพื่อให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการพัฒนากำกับดูแลและบริหาร รัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2562 (มาตรา 25) พร้อมทั้งปรับระยะเวลาสิ้นสุดไปถึงปี 2565 ตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และตัวชี้วัดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบการบริหารจัดการของการประปานครหลวงในระยะ 3 ปี โดยมีแนวคิดที่ สำคัญคือ การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการปรับปรุงองค์กรและพัฒนาขีดความสามารถของ องค์กรสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง พร้อมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่าง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เช่น การนำน้ำจากกระบวนการผลิตกลับมาใช้ใหม่, Grey Water, ผลิตประหยัดน้ำ Roadmap แผนวิสาหกิจการประปานครหลวง ฉบับที่ 5 เพื่อพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับทิศทางการ พัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ภายใต้วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมของการประปา นครหลวง ในการจัดทำแผนวิสาหกิจการประปานครหลวง ฉบับที่ 5 (ปี พ.ศ. 2563-2565) การประปานครหลวง คำนึงถึงการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ทั้งจากแหล่งภายใน และภายนอก โดยเฉพาะการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับคู่เทียบ (Benchmarking) และการมี ส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของการประปานครหลวง โดยเน้นกระบวนการการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการการประปานครหลวงผู้บริหาร และพนักงานของการประปานครหลวง ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกมิติ พร้อมทั้งพิจารณาค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในส่วนที่เกี่ยวข้อง มา ใช้กำหนดแผนปฏิบัติงานรองรับ (การประปานครหลวง, 2562)

สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 56 ที่กำหนด ว่ารัฐต้องจัดทำหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของ ประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โครงสร้างหรือโครงข่ายขั้นพื้นฐาน ของกิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนหรือ เพื่อความมั่นคงของรัฐ รัฐจะกระทำด้วยประการใดให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนหรือทำ ให้รัฐเป็นเจ้าของน้อยกว่าร้อยละ 51 มิได้การจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคตาม วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง รัฐต้องดูแลให้มีการเรียกเก็บค่าบริการจนเป็นภาระแก่ประชาชน เกินสมควร การนำสาธารณูปโภคของรัฐไปให้เอกชนดำเนินการทางธุรกิจไม่ว่าด้วยประการ

ใดๆ รัฐต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงการลงทุนของรัฐ ประโยชน์ที่รัฐและเอกชนจะได้รับและค่าบริการที่จะเรียกเก็บจากประชาชนประกอบกัน (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง” โดยการศึกษาครั้งนี้ได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาบูรณาการกับแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ด้วย เพื่อให้เห็นถึงแนวทางการบริหารจัดการที่เน้นการพัฒนาด้านนวัตกรรม โดยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาพัฒนาด้านจิตใจได้แก่หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ การมีใจรักในงาน วิริยะ การสู้งาน จิตตะ การใส่ใจในงานที่ทำได้แก่หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ การมีใจรักในงาน วิริยะ การสู้งาน จิตตะ การใส่ใจในงานที่ทำได้แก่หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วยการทำงานด้วยปัญญา โดยการศึกษาครั้งนี้จะได้ศึกษาเพิ่มเติมทั้งเรื่องของการบริหารจัดการและนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง ว่าเป็นอย่างไร ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ต้องรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริม นวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวงซึ่งสามารถนำไปเป็นตัวแบบในการพิจารณาปรับปรุงด้านการบริหารงานของภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) มีแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวโดยไม่มีการทดลอง

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากรในสังกัดการประปานครหลวง สำนักงานใหญ่ จำนวน 2,698 คน (การประปานครหลวง, ม.ป.ท.)

กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 349 ตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วยผู้บริหารของการประปานครหลวง จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมของการประปานครหลวง จำนวน 5 คน บุคลากรของการประปานครหลวง จำนวน 4 คน นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 3 คน นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคนรวม 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.923 โดยออกแบบเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. การบริหารจัดการ 3. หลักกฏีทิบาท 4 และ 4. การส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจาก บุคลากรในสังกัดการประปานครหลวง สำนักงานใหญ่ จำนวน 349 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน และสนทนากลุ่มเฉพาะ 9 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกครั้งหนึ่ง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามลำดับดังนี้สร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบประปา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ ยกระดับขีดความสามารถองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.68) ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและยึดมั่นธรรมาภิบาลเพื่อความยั่งยืน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.75) และสร้างความมั่นคงขององค์กร ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง พบผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การบริหารจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน การควบคุม อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง

ตัวแปรการจัดการ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.082	.175		6.195**	.000
การบังคับบัญชาสั่งการ (Manag3)	.311	.053	.332	5.879**	.000
การวางแผน (Manag1)	.147	.049	.163	2.975**	.003
การจัดองค์กร (Manag2)	.175	.060	.190	2.922**	.004
การควบคุม (Manag5)	.115	.042	.136	2.718**	.007

Multiple R = .696d R² = .485 Adjusted R² = .479 Std. Error = .470

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการส่งผลต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ การบังคับบัญชาสั่งการ การวางแผน การจัดองค์กร การควบคุม และพบว่ามี 1 ตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อการจัดการส่งผลต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวงคือการประสานงาน ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .479 แสดงว่า การบริหารจัดการสามารถร่วมกันทำนายการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง ได้ร้อยละ 47.9 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = 1.082 + .311\text{Manag3} + .147\text{Manag1} + .175\text{Manag2} + .115\text{Manag5}$$

$$ZY = .332Z\text{Manag3} + .163Z\text{Manag1} + .190Z\text{Manag2} + .136Z\text{Manag5}$$

สมมติฐานที่ 2 หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ การมีใจรักในงาน วิริยะ การสู้งาน จิตตะ การใส่ใจในงานที่ทำ วิมังสา การทำงานด้วยปัญญา อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง

ตัวแปรหลักอิทธิบาท 4	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.525	.146		3.582**	.000
วิมangsa การทำงานด้วยปัญญา (Itthi4)	.414	.044	.447	9.473**	.000
จิตตะ การใส่ใจในงานที่ทำ (Itthi3)	.271	.040	.294	6.828**	.000
ฉันทะ การมีใจรักในงาน (Itthi1)	.180	.047	.177	3.844**	.000
วิริยะ การสู้งาน (Itthi2)	.168	.042	.171	3.310**	.001

Multiple R = .815c R² = .664 Adjusted R² = .661 Std. Error = .379

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ วิมangsa การทำงานด้วยปัญญา จิตตะ การใส่ใจในงานที่ทำ ฉันทะ การมีใจรักในงาน วิริยะ การสู้งาน ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R²) แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายการส่งเสริมวัฒนธรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง ได้ร้อยละ 66.1 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = .525 + .414Itthi4 + .271Itthi3 + .180Itthi1 + .168Itthi2$$

$$ZY = .447ZItthi4 + .294ZItthi3 + .177ZItthi1 + .171ZItthi2$$

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง ดังนี้ วัฒนธรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง ประกอบด้วย

1. การสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบประปา โดยมีการพัฒนาระบบจ่ายน้ำและบริหารจัดการน้ำ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการลดแรงดันน้ำและการสูญเสียน้ำ เสริมสร้างระบบผลิตให้มีเสถียรภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2. การยกระดับขีดความสามารถองค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานสร้างความพร้อมด้านบุคลากรให้มีศักยภาพ มีทักษะ พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม

3. การส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและยึดมั่นธรรมาภิบาลเพื่อความยั่งยืน โดยพัฒนาความร่วมมือที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยหลักธรรมาภิบาล สร้างความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. การสร้างความมั่นคงขององค์กร โดยการเพิ่มความมั่นคงทางการเงิน บริหารจัดการเงินและการบัญชีให้มีประสิทธิภาพใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า การบริหารที่มีมาตรฐานสูง โดยมีการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง คือ ฉันทะ: การมีใจรักในงาน วิริยะ: การสู้งาน จิตตะ: การใส่ใจในงานที่ทำ วิมังสา: การทำงานด้วยปัญญา และนำหลักการบริหารจัดการมาเป็นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง คือ การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม เพื่อเป็นการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามลำดับคือ สร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบประปา รองลงมาคือ ยกระดับขีดความสามารถองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและยึดมั่นธรรมาภิบาลเพื่อความยั่งยืน และสร้างความมั่นคงขององค์กร ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญาศักดิ์ สุนทรเดชา (2562) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่า การพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพบว่า แนวทางการพัฒนาออกเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วย 1. การพัฒนาด้านคน คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ Application และ 2. การพัฒนาด้านเครื่องมือและกระบวนการ โดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (App ดูแล) มาใช้เพื่อลดขั้นตอนและความผิดพลาดในกระบวนการต่าง ๆ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการส่งผลต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ การบังคับบัญชาสั่งการ การวางแผน การจัดองค์กร การควบคุม และพบว่ามี 1 ตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อการจัดการส่งผลต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปา

หลวงคือการประสานงาน ซึ่งแสดงว่า การบริหารจัดการสามารถร่วมกันทำนายนการส่งเสริม
นวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง ได้ร้อยละ 47.9 (Adjusted R2 =
.479) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาศรีอรุณ คำโท (2559) เรื่อง พุทธวิธีทางการ
บริหารสำหรับองค์กรภาครัฐสมัยใหม่ พบว่า สถานการณ์ปัจจุบันประเทศชาติต้องการนัก
บริหารที่มีความรู้ ความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรภาครัฐ
สมัยใหม่ จำเป็นต้องได้นักบริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมยึดมั่นถ้อยมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ปฏิบัติ
หน้าที่ด้วยจิตสำนึกในการมุ่งมั่นเสริมสร้างคุณงามความดี มีความรับผิดชอบที่จะนำพา
องค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเจตนารมณ์ขององค์กร รวมไปถึงทำให้เกิดความรักความ
สามัคคีในหมู่คณะบุคลากรในองค์กร โดยความมุ่งหมายที่จะเสนอพุทธวิธีในการบริหาร
สำหรับองค์กรภาครัฐสมัยใหม่ โดยทำหน้าที่ของนักบริหารมาวิเคราะห์เชิงพุทธศาสนา
ประกอบด้วย 1. พุทธวิธีในการวางแผน 2. พุทธวิธีในการจัดองค์การ 3. พุทธวิธีในการ
บริหารบุคลากร 4. พุทธวิธีในการอำนวยการ และ 5. พุทธวิธีในการกำกับดูแล

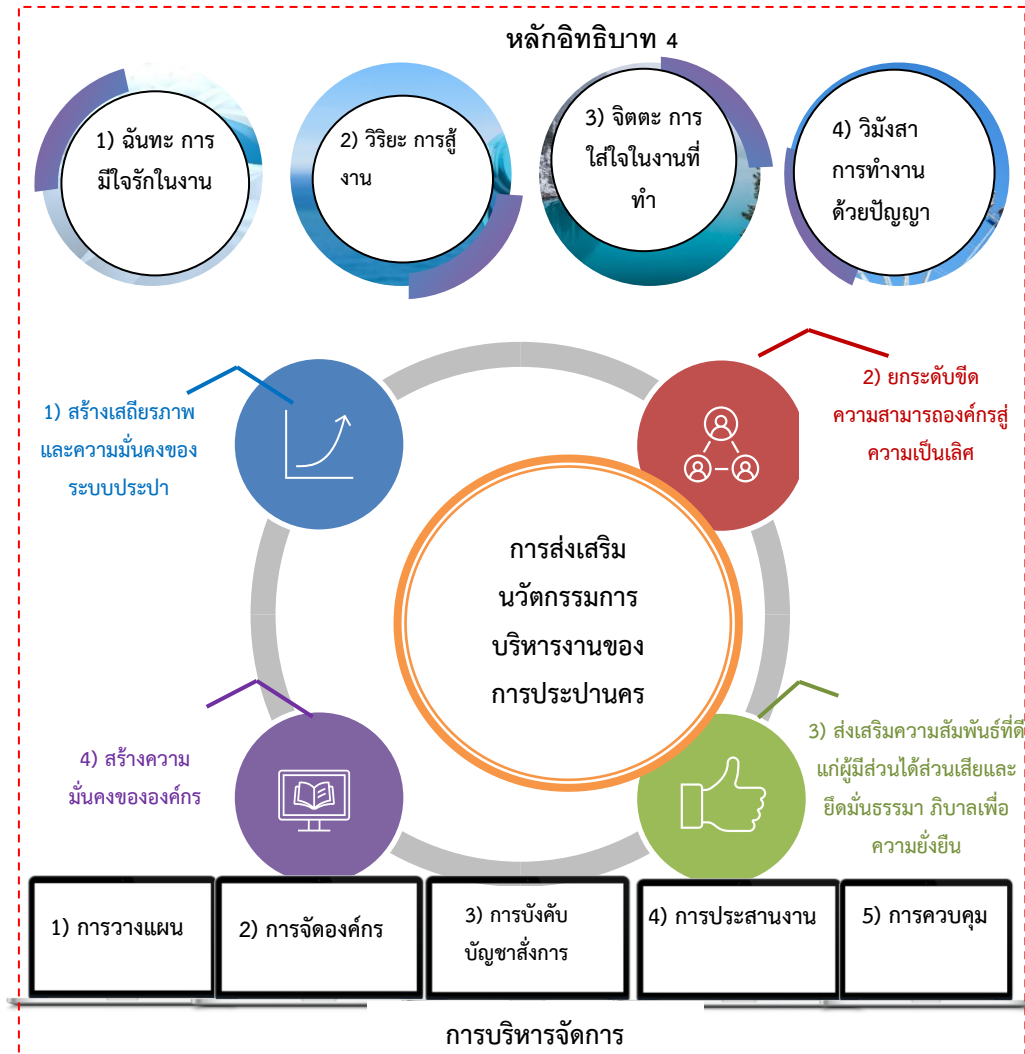
2. หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปา
นครหลวง ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการ
ดังนี้คือ วิมังสา การทำงานด้วยปัญญา จิตตะ การใส่ใจในงานที่ทำ ฉันทะ การมีใจรักในงาน
วิริยะ การสู้งาน ซึ่งแสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายนการส่งเสริมนวัตกรรม
การบริหารงานของการประปานครหลวง ได้ร้อยละ 66.1 (Adjusted R2 = .661)
สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย คล้ายแสง (2562) เรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬา
โดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
กีฬาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ มีปัจจัยด้านการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวเชิงกีฬาประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
และสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสร้างความสมดุลให้กับ
การท่องเที่ยว และการบูรณาการการจัดการการท่องเที่ยวภายในจังหวัด โดยมีปัจจัย
ภายนอกที่เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้แก่ แนวโน้มการ
ท่องเที่ยวในอนาคต ประกอบด้วย การเติบโตของชนชั้นกลางและรายได้ที่เพิ่มขึ้น การ
เติบโตของสายการบินต้นทุนต่ำ การเติบโตของสังคมผู้สูงอายุซึ่งมีการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อ
การท่องเที่ยว การใช้เทคโนโลยีระหว่างการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมุ่งเน้นประสบการณ์
นอกจากนั้นยังต้องนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 บูรณาการกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการ
ท่องเที่ยวเชิงกีฬาด้วยเป็นการใช้หลักธรรม นำหลักการพัฒนา ประกอบด้วย 1. ฉันทะ ร่วม
ตัดสินใจ ด้วยความรัก คือ การวางแผน (Planning) 2. วิริยะ เพียรพัก ร่วมพัฒนา คือ การ
ลงมือทำ (Doing) 3. วิมังสา พิจารณา ร่วมประเมินผล คือ การปรับปรุง (Acting) 4. จิตตะ

ตั้งใจตน รับผลพอประมาณ คือ การติดตามตรวจสอบ (Checking) ซึ่งจะทำให้การพัฒนาประสบความสำเร็จ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง ประกอบด้วย นวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง 4 ด้านได้แก่ 1. การสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบประปา 2. การยกระดับขีดความสามารถองค์กรสู่ความเป็นเลิศ 3. การส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและยึดมั่นธรรมาภิบาลเพื่อความยั่งยืน และ 4. การสร้างความมั่นคงขององค์กร โดยมีการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง คือ ฉันทะ: การมีใจรักในงาน วิริยะ: การสู้งาน จิตตะ: การใส่ใจในงานที่ทำ วิมังสา: การทำงานด้วยปัญญา และนำหลักการบริหารจัดการมาเป็นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปา นครหลวง คือ การวางแผน การจัดการ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม เพื่อให้การส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปา นครหลวง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมลิสสา มหาพล และกมลพร กัลยาณมิตร (2564) เรื่อง การสร้าง นวัตกรรมการบริหารองค์การภาครัฐ”. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างนวัตกรรมการบริหารองค์การภาครัฐแต่ละด้านได้แก่ ด้านคุณลักษณะภาวะผู้นำ ด้านการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ที่มุ่งสู่นวัตกรรม ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการสร้างเครือข่ายและการจัดการความรู้ ด้านการกำหนดโครงสร้างการทำงานแบบทีม ด้านนวัตกรรม และด้านการพัฒนาทักษะ การคิดเชิงนวัตกรรมกระบวนการในการสร้างนวัตกรรมการบริหารองค์การภาครัฐ ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ 1. การมีผู้นำนวัตกรรม 2. การกำหนดวิสัยทัศน์นวัตกรรม 3. การสร้างบุคลากรนวัตกรรม โดยกระบวนการในการสร้างนวัตกรรมการบริหารองค์การ ภาครัฐดำเนินการได้อีกรูปแบบหนึ่ง คือ 1. มีความคิดสร้างสรรค์ คิดสิ่งใหม่ เพื่อเอาชนะ ปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อประโยชน์ของสาธารณะชน ฯลฯ 2. มีโครงการ โดยนำสิ่งที่คิด ได้มาบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ทำเป็นโครงการ ทำแผนปฏิบัติการ ทำตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI) 3. มีการประเมินผลโครงการ 4. มีการปรับปรุงปรับปรุงแผนอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง

จากภาพดังกล่าวสามารถอธิบายองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้ นวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง 4 ด้านประกอบด้วย 1. การสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบประปา โดยมีการพัฒนาระบบจ่ายน้ำและบริหารจัดการน้ำ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการลดแรงดันน้ำและการสูญเสียน้ำ เสริมสร้างระบบผลิต

ให้มีเสถียรภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ช่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์เก่าให้พร้อมใช้งานและ
จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ใหม่ที่จำเป็น นำเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับภาระงานมาใช้ และติดตั้ง
ระบบ Sensor ในระบบส่งจ่ายน้ำให้ครอบคลุมทั่วถึงเพื่อใช้ในการ Monitor และเก็บข้อมูล
2. การยกระดับขีดความสามารถองค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยตอบสนองความต้องการและ
ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ เพิ่มประสิทธิภาพการ
ทำงานสร้างความพร้อมด้านบุคลากรให้มีศักยภาพ มีทักษะ พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและ
นวัตกรรมไปใช้อย่างเป็นระบบ วางแผนกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมขององค์กร
ที่ชัดเจน พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้มีความเชี่ยวชาญ รวมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและ
นวัตกรรมในการบริหารงานประจำ 3. การส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
และยึดมั่นธรรมาภิบาลเพื่อความยั่งยืน โดยพัฒนาความร่วมมือที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ด้วยหลักธรรมาภิบาล สร้างความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งเสริม
กิจกรรมเชิงสังคมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้
ส่วนเสียในทุก ๆ มิติ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความโปร่งใส
จัดทำโครงการคืนกำไรสู่ประชาชน (Corporate Social Responsibility: CSR)
4. การสร้างความมั่นคงขององค์กร โดยการเพิ่มความมั่นคงทางการเงิน บริหารจัดการ
เงินและการบัญชีให้มีประสิทธิภาพใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า การบริหารที่มีมาตรฐานสูงและเพิ่ม
มาตรฐานให้สูงขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาบุคลากรที่มีศักยภาพเหมาะสมกับศตวรรษใหม่
บริหารความเสี่ยงขององค์กรด้วยกระบวนการวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง
สร้างความสมดุลของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

โดยมีการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการ
ประปานครหลวง คือ ฉันทะ: การมีใจรักในงาน วิริยะ: การสู้งาน จิตตะ: การใส่ใจในงานที่
ทำ วิมังสา: การทำงานด้วยปัญญา และนำหลักการบริหารจัดการมาเป็นพื้นฐานเพื่อ
ส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง คือ การวางแผน การจัด
องค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม เพื่อเป็นการส่งเสริม
นวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การประปานครหลวงควรมีนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยี IT, Innovation, Road Maps ในการบริหารงานการสร้างความเสถียรภาพและความมั่นคงของการประปา โดยกำหนดแผนงาน การเตรียมแหล่งน้ำสำรองระบบส่งน้ำดิบ ระบบผลิตน้ำประปา การ

ลดการสูญเสีย น้ำ ระบบควบคุมการสูบส่งน้ำ ระบบควบคุมงานก่อสร้างและอื่นๆ เพื่อ
นำไปสู่การใช้เทคโนโลยี จะทำแผนดำเนินการให้ครบถ้วนทั้งระบบ

2. การประปานครหลวงควรมีนโยบายในการให้การสนับสนุนงานด้านบริการ
วิชาการ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมด้านต่างๆ เพื่อให้เกิด
ประโยชน์กับทั้งกับหน่วยงาน และสาธารณชน เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการทำงานของ
องค์กรด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การประปานครหลวงควรมีการพัฒนาการสื่อสาร การมอบหมายหน้าที่ความ
รับผิดชอบในการดำเนินการตามแผนให้แก่เจ้าหน้าที่ที่หลากหลายทั้งแบบออนไลน์ และ
แบบเอกสารเพื่อให้ครอบคลุมและรวดเร็ว

2. การประปานครหลวงควรมีการกระจายอำนาจที่เหมาะสม โดยมอบหมาย
อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจให้แก่ผู้บริหารระดับรองลงมาเพื่อสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วม

3. การประปานครหลวงควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและประชาชนมีส่วน
ร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานให้สอดคล้องกับนโยบายและ
ความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจอื่นๆ
เพื่อหาข้อสรุปหรือตัวชี้วัดนวัตกรรมการบริหารงานภาครัฐและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิด
ประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบด้านนวัตกรรมการบริหารจัดการของหน่วยงาน
หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ได้รูปแบบ (Model) ของนวัตกรรมการ
บริหารที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด (Best Practice)

เอกสารอ้างอิง

การประปานครหลวง. (2562). รายงานการพัฒนาย่างยั่งยืน ประจำปี 2562. กรุงเทพฯ:

การประปานครหลวง.

การประปานครหลวง. (มปท.). แผนวิสาหกิจ กปน. ฉบับที่ 5 (ปี 2563-2565). กรุงเทพฯ:

การประปานครหลวง.

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก.

- จรรยาศักดิ์ สุนทรเดชา. (2562). การพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุ ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (คุณิณีพนธ์ปรัชญาคุณิณีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธงชัย คล้ายแสง. (2562). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ (คุณิณีพนธ์ปรัชญาคุณิณีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาศรีอรุณ คำโท. (2559). พุทธวิธีทางการบริหารสำหรับองค์กรภาครัฐสมัยใหม่. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 3(7), 1-10.
- เมลิสา มหาพล และกมลพร กัลยาณมิตร. (2564). การสร้างนวัตกรรมการบริหารองค์การภาครัฐ. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 7(1), 295-296.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed). New York: Harper and Row.